

HỌC PHẦN

TRIẾT HỌC MÁC - LÊNIN

CHỦ NGHĨA DUY VẬT BIỆN CHỨNG

VẬT CHẤT VÀ Ý THỨC

(Slide này có thể được sử dụng cho quá trình tự học của sinh viên)

Chương 2

CHỦ NGHĨA DUY VẬT BIỆN CHỨNG

2.1. VẬT CHẤT VÀ Ý THỨC

2.2. PHÉP BIỆN CHỨNG DUY VẬT

2.3. LÝ LUẬN NHẬN THỨC

2.1. VẬT CHẤT VÀ Ý THỨC

2.2.1. Vật chất và các hình thức tồn tại của vật chất

2.2.2. Nguồn gốc, bản chất và kết cấu của ý thức

2.2.3. Mối quan hệ giữa vật chất và ý thức

2.2.3. Mối quan hệ giữa vật chất và ý thức

2.1.3. MỐI QUAN HỆ GIỮA VẬT CHẤT VÀ Ý THỨC

a. Quan điểm của CNDT và CNDVSH

b. Quan điểm của CNDV biện chứng

a. Quan điểm của CNDT và CNDVSH

Chủ nghĩa duy tâm

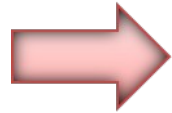
- ✓ Ý thức là tồn tại duy nhất, tuyệt đối, có tính quyết định; còn thế giới vật chất chỉ là bản sao, biểu hiện khác của ý thức tinh thần, là tính thứ hai, do ý thức tinh thần sinh ra
- ✓ Phủ nhận tính khách quan, cường điệu vai trò nhân tố chủ quan, duy ý chí, hành động bất chấp điều kiện, quy luật khách quan.

Chủ nghĩa duy vật siêu hình

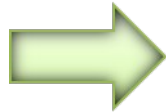
- ✓ Tuyệt đối hoá yếu tố vật chất sinh ra ý thức, quyết định ý thức
- ✓ Phủ nhận tính độc lập tương đối và tính năng động, sáng tạo của ý thức trong hoạt động thực tiễn; rơi vào trạng thái thụ động, ỷ lại, trông chờ không đem lại hiệu quả trong hoạt động thực tiễn

b. Quan điểm của CNDV biện chứng

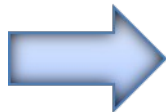
**Vai
trò
của
vật
chất
đối
với ý
thức*

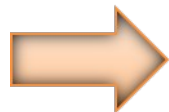
Vật chất quyết định *nguồn gốc* của ý thức

Vật chất quyết định *nội dung* của ý thức

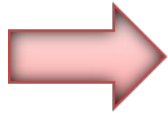
Vật chất quyết định *bản chất* của ý thức

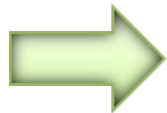
Vật chất quyết định *sự vận động, phát triển*
của ý thức

b. Quan điểm của CNDV biện chứng

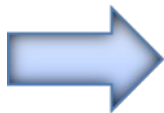
**** Ý thức
có tính
độc lập
tương
đối và
tác động
trở lại
vật chất***

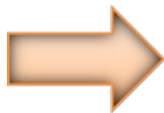
Thứ nhất, ý thức tác động trở lại thế giới vật chất, thường thay đổi chậm so với sự biến đổi của thế giới vật chất.

Thứ hai, Sự tác động của ý thức đối với vật chất phải thông qua hoạt động thực tiễn của con người.

Thứ ba, vai trò của ý thức thể hiện ở chỗ nó chỉ đạo hoạt động thực tiễn của con người

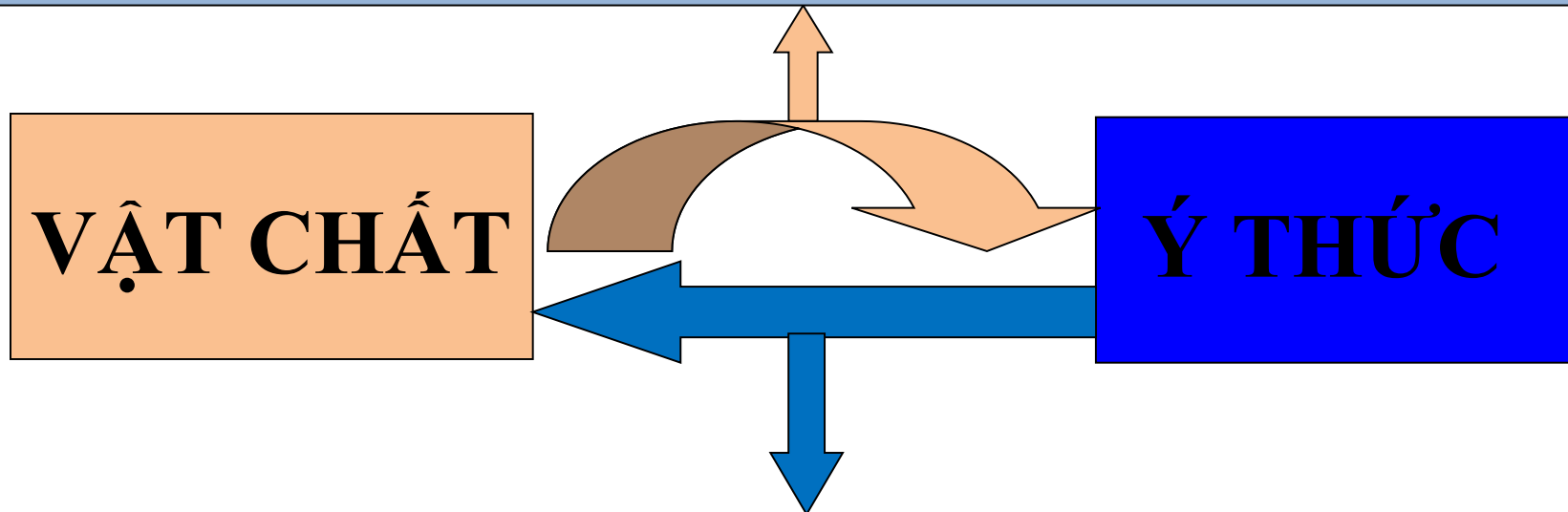

Thứ tư, xã hội càng phát triển thì vai trò của ý thức ngày càng to lớn, nhất là trong thời đại ngày nay

b. Quan điểm của CNDV biện chứng

** Ý nghĩa phương pháp luận của mối quan hệ vật chất và ý thức*

TRONG HOẠT ĐỘNG NHẬN THỨC VÀ THỰC TIỄN
PHẢI XUẤT PHÁT TỪ TÌNH HÌNH THỰC TẾ KHÁCH QUAN

PHẢI BIẾT PHÁT HUY TÍNH NĂNG ĐỘNG CHỦ QUAN
TRONG HOẠT ĐỘNG NHẬN THỨC VÀ THỰC TIỄN

** Ý nghĩa phương pháp luận của mối quan hệ vật chất và ý thức*

- Xuất phát từ thực tế khách quan, tôn trọng khách quan là xuất phát từ tính khách quan của vật chất, có thái độ tôn trọng đối với hiện thực khách quan mà căn bản là tôn trọng quy luật, nhận thức và Trong nhận thức và hoạt động thực tiễn phải xuất phát từ thực tế khách quan
- Trong nhận thức và hoạt động thực tiễn phải xuất phát từ thực tế khách quan

**** Ý nghĩa phương pháp luận của mối quan hệ vật chất và ý thức***

- Phát huy tính năng động chủ quan là phát huy vai trò tích cực, năng động, sáng tạo của ý thức và phát huy vai trò nhân tố con người trong việc vật chất hóa tính tích cực, năng động, sáng tạo ấy.
- Đòi hỏi con người phải tôn trọng tri thức khoa học tích cực học tập, nghiên cứu để làm chủ tri thức khoa học và truyền bá tri thức đó vào quần chúng phải tự giác, tu dưỡng.

Tài liệu tham khảo:

1. Giáo trình Triết học Mác-Lênin, dùng cho sinh viên đại học hệ không chuyên lý luận chính trị. Nhà xuất bản Chính trị quốc gia sự thật, 2021.
2. Giáo trình Triết học Mác-Lênin, dùng cho sinh viên đại học hệ chuyên lý luận chính trị. Nhà xuất bản Chính trị quốc gia sự thật, 2021.
3. Giáo trình Triết học Mác-Lênin. Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, 2010.
4. Tham khảo tài liệu tiếng Anh tại:
<http://www.marxists.org/xlang/index.htm>
5. Viện Triết học, Viện Hàn lâm khoa học Liên Xô: *Lịch sử phép biện chứng* (6 tập), Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1998.